13/08/2023

Ο Μητροπολίτης Πάφου τέλεσε το ετήσιο Εθνικό Μνημόσυνο για τις Μάχες της Τηλλυρίας

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Πάφου

Το Εθνικό Μνημόσυνο των Πεσόντων στις μάχες Τυλληρίας τον Αύγουστο 1964, τελέστηκε σήμερα στον Ιερό Ναό Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης, στον Παχύαμμο, χοροστατούντος του Μητροπολίτη Πάφου κ. Τυχικού, και παρουσία του υπουργού Άμυνας Μιχάλη Γιωργάλλα. Η διαιώνιση της κατοχής και ο συμβιβασμός με τη διχοτόμηση, δεν αποτελεί επιλογή, τόνισε στον επιμνημόσυνο λόγο του ο κ. Γιωργάλλας.

Ο κ. Γιωργάλλας αναφέρθηκε στο ιστορικό που οδήγησαν στα γεγονότα, σημειώνοντας ότι οι καταστροφές υπήρξαν πρωτοφανείς για την κυπριακή κοινωνία. *«Πέραν του γεγονότος ότι για πρώτη φορά άμαχος πληθυσμός βίωσε τη φρικτή δοκιμασία αλλεπάλληλων αεροπορικών βομβαρδισμών, μέσω αυτών, φανερώθηκαν οι πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας, που κατά τα άλλα*

αποτελούσε εγγυήτρια του Κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας», είπε.

«Η περιοχή της Τηλλυρίας κατέστη το αιώνιο σύμβολο της προσφοράς προς την πατρίδα. Έγινε τόπος ιερός, τόπος εθνικού προσκυνήματος, τόπος άντλησης δύναμης για την προάσπιση των δικαιωμάτων μας στη γη των προγόνων μας και θυσιαστήριο ηρώων», τόνισε.

Συμμετείχαν ο υπαρχηγός της Εθνικής Φρουράς, Αντιστράτηγος Λουκάς Χατζήμιχαηλ, οι πολιτικές, θρησκευτικές και τοπικές αρχές, καθώς και αντιπροσωπεία στελεχών.

Το μνημόσυνο συνδιοργάνωσε το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Φρουράς, με την Ιερά Μητρόπολη Πάφου, τον Σύνδεσμο Συγγενών Πεσόντων, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Εθελοντών Αγωνιστών 1963-64, την Παγκύπρια Ομοσπονδία Εφέδρων Αξιωματικών, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Εφέδρων Καταδρομέων και την Κοινότητα Παχυάμμου. Κατά την διάρκεια του μνημοσύνου το Πλοίο Ανοικτής θαλάσσης (ΠΑΘ) ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ, βρισκόταν αγκυροβολημένο στην θαλάσσια περιοχή Παχυάμμου, αποδίδοντας τιμές.

Μετά το πέρας του μνημόσυνου, δρομείς του Παγκύπριου Συνδέσμου Εφέδρων Καταδρομέων μετέφεραν φλόγα από το ύψωμα Λωρόβουνος, όπου είχαν διεξαχθεί οι επικές νικηφόρες μάχες της 31ης μοίρας καταδρομών, έως και το προαύλιο του ναού στο ηρώο.

Μετά την αφή της φλόγας έγινε επιμνημόσυνη δέηση στο χώρο του μνημείου, ονομαστικό προσκλητήριο πεσόντων και κατάθεση στεφάνων.

Επιμνημόσυνος Λόγος του Υπουργού Άμυνας Μιχάλη Γιωργάλλα

«Γαρύφαλλα ολοπόρφυρα, κορμιά πυροκαμένα

ανάσες όλο θάνατο της προδομένης γης,

θρύψαλα, σάρκες άμορφες στον πόνο ζυμωμένα

το μυρολόι της Τηλλυριάς, προζύμι της οργής»

Δανειζόμενοι τους στίχους του ποιήματος «Επίγραμμα στην Τηλλυρία» του Άνθου Λυκαύγη και με αισθήματα απέραντης ευγνωμοσύνης και βαθύτατου σεβασμού προσήλθαμε σήμερα στον Ιερό Ναό Αγίων Ραφαήλ, Νικολάου και Ειρήνης στον Παχύαμμο, για να τελέσουμε το εθνικό μνημόσυνο των πεσόντων στις μάχες της

Τηλλυρίας, που διεξήχθησαν τον ζοφερό Αύγουστο του 1964.

Απονέμουμε σήμερα τις τιμές που αρμόζουν στους εύψυχους εκείνους συμπατριώτες μας, που με γενναιότητα καθόρισαν κρίσιμες στιγμές της ιστορίας της Κύπρου, και με το αίμα τους καθαγίασαν την μαρτυρική γη μας, εδώ στην εσχατιά του Ελληνισμού.

Έξι σχεδόν δεκαετίες μετά, στον ουρανό, στη θάλασσα και στα αιματοβαμμένα, πανίερα χώματα της Τηλλυρίας, αντηχούν ακόμα οι παλλόμενες φωνές των ηρωικώς πεσόντων εκείνης της περιόδου.

Οι φωνές εκείνες που κάθε χρόνο επιστρέφουν, για να μετρήσουν τις ανεπούλωτες ακόμα πληγές της πολύπαθης γης μας, μετατρέπονται σε κραυγές ιστορικής συνείδησης, αυτοσυνειδησίας, ευθύνης και υπόμνησης του καθήκοντος.

Είναι οι φωνές των απλών ανθρώπων, του μόχθου και του βιοπορισμού, που από τη μια στιγμή στην άλλη μετατράπηκαν σε φύλακες νέων Θερμοπυλών.

Είναι οι φωνές των ηρωικώς πεσόντων καταδρομέων της 31ης Μοίρας Καταδρομών,

Των μαχητών των 206 και 216 Ταγμάτων Πεζικού,

Των γενναίων του 83ου και του 85ου Λόχων του 8ου Τακτικού Συγκροτήματος.

Μαζί και των ανδρών του Λόχου Εθνοφρουράς του Κάτω Πύργου και του Παχυάμμου, αλλά και των μελών και των επτά θυσιασθέντων στην ηρωική αντίσταση της ακταιωρού «Φαέθων» του Ναυτικού της Εθνικής Φρουράς, που βομβαρδίστηκε ανελέητα στη γλυκοφίλητη ακρογιαλιά του Καραβοστασίου, από τα τουρκικά βομβαρδιστικά.

Όλοι τους στάθηκαν ολόρθοι απέναντι στους εισβολείς και επανέλαβαν στεντόρεια την απόκριση του Κωνσταντίνου Παλαιολόγου στον πορθητή Μωάμεθ.

« […] πάντες, αυτοπροαιρέτως αποθανούμεν, και ού φεισόμεθα της ζωής ημών […]».

Γιατί ήταν αυτόβουλη απόφασή τους να θέσουν υπεράνω όλων το χρέος απέναντι στην πατρίδα, ως αυτοσκοπό και ύψιστη προτεραιότητα. Γιατί αποτελούσε γι’ αυτούς καθήκον και υποχρέωση να προστατεύσουν την ιερή γη που αναγιώθηκαν και με περισσή αγάπη, κόπους και ιδρώτα αναμόρφωσαν.

Αυτό ακριβώς, αποτελεί κοινό γνώρισμα σε κάθε ήρωα. Η δυνατότητα υπέρβασης της απλής επιτέλεσης του καθήκοντος. Αυτό το παραπέρα βήμα προς την εκπλήρωση της αποστολής.

Κυρίες και κύριοι,

Τιμούμε σήμερα όλους εκείνους τους εύψυχους που αψηφώντας τον κίνδυνο πολέμησαν με σθένος και αυταπάρνηση, και προσέφεραν τη ζωή τους σαν σπονδή στον βωμό της ελευθερίας και της δικαιοσύνης της πατρίδας μας.

Τα γεγονότα της Τυλληρίας του Αυγούστου του 1964 αποτέλεσαν στην ουσία την πρώτη προσχεδιασμένη τουρκική στρατιωτική εισβολή στην Κύπρο, με τελικό στόχο την πραγματοποίηση του επί μακρού σχεδιασμού της Άγκυρας για κατάργηση της νεοϊδρυθείσας Κυπριακής Δημοκρατίας και της ντε φάκτο διαίρεσης του νησιού.

Η Τουρκία, για την επίτευξη αυτού του στόχου και παρά το γεγονός ότι από κοινού συνυπέγραψε, μερικά χρόνια πριν, τη Συνθήκη Εγκαθίδρυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας – μια υπογραφή την οποία ουδέποτε τήρησε και τίμησε -προχώρησε σταδιακά, στις αρχές του 1964, στη δημιουργία θύλακα, που είχε ως βάση τα χωριά Κόκκινα και Μανσούρα.

Ο θύλακας θα αποτελούσε προγεφύρωμα της Τουρκίας στην Κύπρο, που θα επέτρεπε την άμεση και απρόσκοπτη θαλάσσια σύνδεση με το νησί. Θα λειτουργούσε δε ως βάση μεταφοράς στρατιωτικού προσωπικού και πολεμικού

υλικού με σκοπό τον εξοπλισμό των Τουρκοκυπρίων.

Το πρώτο εξάμηνο του 1964, αφού είχε μεταφερθεί στην περιοχή σημαντικός αριθμός στρατιωτικών δυνάμεων και μεγάλες ποσότητες οπλισμού και πυρομαχικών, η Τουρκιά προχώρησε στην προώθηση θέσεων στη γύρω περιοχή με αποκορύφωμα την κατάληψη του στρατηγικής σημασίας υψώματος «Λωρόβουνος», στις 9 Ιουλίου.

Επιπλέον, από τις υπόλοιπες εκτελεσθείσες στρατιωτικές ενέργειες διαφάνηκε ότι η Άγκυρα προετοίμαζε τη διενέργεια, αρχικά, στρατιωτικής απόβασης, ακολούθως, διεύρυνσης του θύλακα, και συνένωσής του με αυτόν της Λεύκας και εν συνεχεία με αυτόν της Λευκωσίας – Κιόνελι.

Απώτερος στόχος ήταν ο έλεγχος μεγάλης γεωγραφικής έκτασης, γεγονός το οποίο θα συντελούσε στην επίτευξη της προσπάθειας για σταδιακή αποσταθεροποίηση και κατάργηση του Κυπριακού κράτους και εν τέλει διχοτόμηση του νησιού.

Για αποσόβηση επέκτασης του θύλακα των Κοκκίνων, η Κυπριακή Πολιτεία αποφάσισε την άμεση επέμβαση για αποτροπή των τετελεσμένων.

Την 7η Αυγούστου, οι δυνάμεις ασφαλείας του Κράτους, με αιχμή του δόρατος την Εθνική Φρουρά, διεξήγαγαν στρατιωτική επιχείρηση, ανακαταλαμβάνοντας τα υψώματα που δέσποζαν στην περιοχή και αναγκάζοντας τους Τούρκους να υποχωρήσουν στον θύλακα των Κοκκίνων. Οι μόλις προ ολίγων ημερών καταταγέντες εθνοφρουροί, επέδειξαν απαράμιλλο ηρωισμό, αποφασιστικότητα και αυταπάρνηση. Αφού πέτυχαν τον αρχικό τους στόχο για ανακατάληψη των υψωμάτων, διατάχθηκαν να προετοιμάσουν επίθεση με σκοπό την ολοκληρωτική εξάλειψη του προγεφυρώματος.

Η ανέλπιστη για την Άγκυρα εξέλιξη των γεγονότων και η στρατιωτική επιτυχία της νεοσύστατης τότε – χωρίς ολοκληρωμένη δομή και οργάνωση και με ελλιπή μέσα – Εθνικής Φρουράς και των άλλων δυνάμεων, την οδήγησε να επέμβει με τη χρήση της πολεμικής της αεροπορίας.

Τις δυο επόμενες ημέρες τα τουρκικά αεροσκάφη εκτόξευσαν ανελέητους βομβαρδισμούς, με ρίψη εκατοντάδων ρουκετών και βομβών ναπάλμ εναντίον των θέσεων της Εθνικής Φρουράς, αλλά και εναντίον αμάχων σε κατοικημένες περιοχές, από τον Ξερό μέχρι τον Πύργο.

Αποκορύφωμα της τουρκικής θηριωδίας αποτέλεσε ο βομβαρδισμός και η ολοκληρωτική καταστροφή του νοσοκομείου που αναπτύχθηκε στον Παχυάμμο, ο

οποίος σκόρπισε αδιακρίτως τον θάνατο και την καταστροφή και προκάλεσε σοβαρότατους τραυματισμούς σε προσωπικό και ασθενείς.

«Από της 4ης μέχρι της 7ης εσπερινής της σήμερον» ανακοίνωσε το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών στις 8 Αυγούστου, «περί τα 30 τουρκικά αεριοπροωθούμενα μαχητικά αεροσκάφη επετίθεντο κατά της Κύπρου και έρριψαν ροκέττας και επολυβόλησαν κατωκημένους χώρους και άμαχον πληθυσμόν [...] Δεν εξηκριβώθη εισέτι ο ακριβής αριθμός των θυμάτων, κατεμετρήθησαν όμως μέχρι της στιγμής 24 νεκροί και 200 τραυματίαι εκ των βομβαρδισμών, μεταξύ των οποίων πλείστα γυναικόπαιδα, ακόμη και βρέφη»

Οι καταστροφές υπήρξαν πρωτοφανείς για την κυπριακή κοινωνία. Πέραν του γεγονότος ότι για πρώτη φορά άμαχος πληθυσμός βίωσε τη φρικτή δοκιμασία αλλεπάλληλων αεροπορικών βομβαρδισμών, μέσω αυτών, φανερώθηκαν οι πραγματικές προθέσεις της Τουρκίας, που κατά τα άλλα αποτελούσε εγγυήτρια του Κράτους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι,

Η περιοχή της Τηλλυρίας κατέστη το αιώνιο σύμβολο της προσφοράς προς την πατρίδα.

Έγινε τόπος ιερός, τόπος εθνικού προσκυνήματος, τόπος άντλησης δύναμης για την προάσπιση των δικαιωμάτων μας στη γη των προγόνων μας και θυσιαστήριο ηρώων.

Ηρώων που πίστεψαν στη δύναμη της ψυχής και στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Οι βόμβες ναπάλμ που ρίχθηκαν από την τουρκική αεροπορία για εξόντωση αμάχων Ελληνοκυπρίων στην περιοχή, αυτές που κατέκαυσαν τη γη και τα σώματα των ηρώων μας, συνεχίζουν μέχρι σήμερα να κατακαίουν τις ψυχές μας.

Το τίμημα υπήρξε βαρύ για ολόκληρη την Κύπρο, που από την μια μέρα στην άλλη ντύθηκε στα μαύρα για τα νεκρά ηρωικά τέκνα της.

Κλαυθμός και οδυρμός για τις μανάδες και τους πατεράδες, τις συζύγους και τα παιδιά, τους συγγενείς και τους φίλους, που θρηνώντας υποδέχονταν τα καψαλισμένα σώματα των αδικοχαμένων παλικαριών τους.

«Όμως ξέρουμε καλά πια

τι επωμιζόμαστε μ’ αυτούς τους νεκρούς,

όμως ξέρουμε καλά πια

τι υπογράφουμε μ’ αυτούς τους νεκρούς,

τι εννοούν,

τι θα γράψη στο χώμα,

τι θα γράψη κάτω απ’ το χώμα,

τι θα εναποθέση για τα βήματά μας,

τι θα εναποθέση για τις σκαπάνες μας

το κάρβουνο των καψαλισμένων χεριών».

Με τους προφητικούς στίχους του Κώστα Μόντη, από το ποίημά του “Περιοχή Μανσούρας (Σχεδίασμα)”, το οποίο δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα «Αγών» λίγες μέρες μετά την τραγωδία που έπληξε την Τηλλυρία, περιγράφηκε η φρίκη, ο πόνος και η έντονη ανησυχία αναφορικά με το τι επρόκειτο να ακολουθήσει στο μέλλον.

Κυρίες και κύριοι,

Ελληνίδες και Έλληνες,

Πενήντα εννέα χρόνια μετά τον βομβαρδισμό της Τηλλυρίας και σχεδόν μισό αιώνα μετά την τουρκική εισβολή του 1974, την πατρίδα μας βαραίνουν ακόμα η κατοχή, τα συρματοπλέγματα και οι διαχωριστικές γραμμές και εμάς η ευθύνη που έχουμε απέναντι στην ιστορία μας, απέναντι στην πατρίδα και τον λαό μας, απέναντι στις προηγούμενες και τις μελλοντικές γενιές.

Έχουμε ευθύνη και καθήκον να αγωνιστούμε με όλες τις δυνάμεις για να καταστήσουμε την πατρίδα μας ελεύθερη και επανενωμένη, τόπο ασφάλειας, δικαιοσύνης και προόδου για τον λαό μας.

Δηλώνουμε ότι δεν θα αποστρατευτούμε από τον αγώνα μέχρι την τελική δικαίωση.

Καταβάλλουμε και θα συνεχίσουμε να καταβάλλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για ανατροπή της υφιστάμενης κατάστασης και άρση του παρατεταμένου αδιεξόδου που έχει προκύψει στο κυπριακό.

Αυτό αποτελεί το επίκεντρο όλων των προσπαθειών του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη. Η επιστροφή στο τραπέζι των συνομιλιών και των διαπραγματεύσεων.

Η διαιώνιση της κατοχής και ο συμβιβασμός με τη διχοτόμηση, δεν αποτελεί επιλογή. Επιδιώκουμε, επιτέλους, την επανέναρξη της διαδικασίας ενός έντιμου και ειλικρινούς διαλόγου, υπό την αιγίδα του ΟΗΕ, και με την ενεργότερη εμπλοκή της ΕΕ, με στόχο να καταλήξουμε σε μια αμοιβαίως αποδεκτή, βιώσιμη και λειτουργική λύση του κυπριακού προβλήματος

Μόνο τότε θα δημιουργηθούν οι συνθήκες εκείνες για να ριζώσει ξανά ο Ελληνισμός στην κατεχόμενη σήμερα γη μας. Όταν θα επιτύχουμε άρση της κατοχής και επανένωση της πατρίδας μας σε συνθήκες ειρήνης, ασφάλειας και ελευθερίας για τον λαό μας.

Αυτό το μέλλον χρωστάμε στην ιστορία μας. Ένα μέλλον ελευθερίας, ειρήνης και ενότητας.

Αυτό θα αποτελέσει το καλύτερο μνημόσυνο για τους ήρωες που μνημονεύουμε σήμερα, το παράδειγμα των οποίων θα μας εμπνέει για πάντα.

Σφυρηλατώντας, λοιπόν, την αυτοσυνειδησία μας, και αναβαπτιζόμενοι με τις αρχές και τα ιδανικά που ενέπνευσαν τους ήρωες προγόνους μας, με σεμνότητα

και ευλάβεια ανανεώνουμε την υπόσχεση συνέχισης του αγώνα που διεξάγουμε για σωτηρία της πατρίδας.

Αιωνία και τιμημένη ας είναι η μνήμη όλων όσοι έδωσαν τη ζωή τους στους εθνικούς αγώνες για την ελευθερία της πατρίδας μας.

ΓΕΝΙΚΟ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ
army.gov.cy

Πηγή: sigmalive, ΚΥΠΕ, army.gov.cy